

VALGKARUSELLEN 73

Hva mener 14 politiske partier egentlig om spørsmål som opptar velgerne? Pris kr. 4,50

TOM SIDE

TIL DEG, STAKKARS VELGER

Og så er den i gang igjen. Valgkarusellen går, rundt og rundt, og oppe i hodet til over to millioner norske velgere går det også snart rundt og rundt. Og etter timelange radiodebatter og fjernsynsdueller og kilovis med trykksaker, sitter vi tilbake med tusen forvirrete meninger og vet nesten like lite om hva vi nå egentlig burde foreta oss den 9. september:

HVA MENER PARTIENE?

Jo, de mener i metervis og de mener i et språk som kan utmatte gud og hvermann. For her skal det utredes og prioriteres, det skal integreres og subsidieres, og muligens analyseres og vi sitter der og syns at disse politikerne, det er gutta som kan få sagt det:

MEN HVA ER DET EGENTLIG DE MENER?

Og i høst er det flere enn noensinne til å mene, for aldri før i Norges historie har det stilt 14 partier til et stortingsvalg. Og visst er det viktig å vite hva de mener, både for å gi stemmen til den riktige, og for å følge med i om de holder hva de lover. Og det gjør de jo ikke? Partiene bruker millioner på propaganda foran valget. Likevel tror vi noen og hver kan ha nytte av denne lille håndboken som vi gir ut midt under karusellen.

For her vil du finne en kortfattet fremstilling av hva partienes valgprogram sier om 17 politiske saker som vi vet opptar mange velgere nå. Og er noen av meningene uklare, så er det fordi partiene ikke har greid å uttrykke seg klart. En del partier mener ikke så mye, og da vil du finne åpne rom, som taler sitt tydelige språk. Andre mener så mye og langt at vi har måttet trekke ut det vi tror folk er mest interessert i å få vite.

Tre partier stiller til valg under ett felles navn i høst. Men de har ikke sagt at de vil opptre som ett parti etter valget og derfor lar vi dem tale for seg selv, for det meste.

Og med en spesiell medfølende hilsen til de 250 000 unge som aldri har stemt ved et stortingsvalg før, ønsker vi alle

Godt valg!

Oslo, august 1973

LISTE OVER PARTIENE

	Side
<i>De kan gi Deres stemme til ett av disse partiene* 9. eller 10. september:</i>	
1. ANDERS LANGES PARTI til sterk nedsettelse av skatter, avgifter og offentlige inngrep	4
2. DEMOKRATISKE SOSIALISTER — AIK (Med i Sosialistisk Valgforbund)	6
3. DET NORSKE ARBEIDERPARTI	8
4. DET NYE FOLKEPARTIET	10
5. ENSLIGES PARTI	12
6. HØYRE	14
7. KRISTELIG FOLKEPARTI	16
8. KVINNENES FRIE FOLKEVALGTE	18
9. NORGES DEMOKRATISKE PARTI	20
10. NORGES KOMMUNISTISKE PARTI (Med i Sosialistisk Valgforbund)	22
11. RØD VALGALLIANSE	24
12. SENTERPARTIET	26
13. SOSIALISTISK FOLKEPARTI (Med i Sosialistisk Valgforbund)	28
14. VENSTRE	30

** AKSJONSPARTIET: Dette partiet vil stille liste i en del fylker ved høstens stortingsvalg. Grunnen til at vi ikke har tatt det med i parti-oversikten er at det ikke var registrert hos Kommunaldepartementet da denne håndboken gikk i trykken. Partiformannen heter Tore Rygh. Partiet ble stiftet i 1973.*

HOVEDPUNKTER VED ÅRETS VALG

BRUKSANVISNING: Dette er stikkord.

For eksempel: 1. Abort. Du vil finne

hva partiene mener om abort ved å

lese punkt 1 under hvert enkelt parti.

*Slik kan du lettvin sammenligne de
forskjellige partienes standpunkt.*

- 1** Abort — Skal kvinnene få rå seg selv?
- 2** Bank- og kredittvesen — Skal Staten overta?
- 3** Bedriftsdemokrati — Skal arbeiderne overta?
- 4** Boligspørsmål — Når skal alle få skikkelig bolig?
- 5** Distriktsutbygging — Skal avfolkingen fortsette?
- 6** EF — Er det noen som angrer?
- 7** Likestilling — Skal det bli slutt på diskrimineringen?
- 8** Lønninger og priser — Kan vi gjøre noe med spiralen?
- 9** Militærvesenet — Er forsvaret vårt noe sløseri?
- 10** Naturvern — Kan vi stanse forgiftningen?
- 11** Nærdemokrati — Mer makt til den lille mann?
- 12** Offentlig forbruk og virksomhet — Sløser Staten med pengene våre?
- 13** Olje- og energipolitikk — Er ikke oljen vår?
- 14** Skatten — Tåler vi noe mer nå?
- 15** Trygder og helsestell — Kommer hele Norge på sosial'n?
- 16** Utdanning — Hele folket på skole?
- 17** Utviklingshjelp — Skal vi gi enda mer til de fattige?

ANDERS LANGES PARTI

— til sterk nedsettelse
av skatter, avgifter
og offentlige inngrep.

Adresse: Høyesterettsadvokat

Erik Gjems-Onstad,
Lille Grensen 7, Oslo 1,
telefon 33 32 00

Partiformann: Anders Lange

Registrert: 1973

Storingsrepresentanter 1969-73: 0

Stiller lyster i alle fylker

Andel av stemmene ved
siste Stortingsvalg: 0 %

1

2

3

4 Vi skal selv stå for salg og kjøp av våre boliger, uten innblanding fra et offentlig byråkrati. Folk selv skal få bestemme til hvem de vil selge og fra hvem de vil kjøpe et hjem. Takster ved statlige tvangskjøp skal kunne appelleres til høyere instanser og slike kjøp skal skje til full pris.

5

6

7

8 Stortingsmennene skal la oss beholde så mye av vår egen lønn at vi ikke behøver å tvinge gjennom inflasjonsskapende lønnskrav via våre organisasjoner.

9

10

11

12 Våre politikere skal huske på hvem de får pengene fra slik at de ikke bruker dem som det var deres egne.

13

14 Alle skal få beholde mesteparten av sine inntekter og ikke betale en større del i skatter, avgifter og moms. Det skal være lønnsomt å arbeide overtid uten at en progressiv beskatning skal ødelegge arbeidslysten.

15 Vårt trygdesystem skal virke slik at vi hjelper de virkelig syke, uføre og eldre. Trygdene skal ikke føre til fyll, dagdriveri, ran, vold osv., og til utrygge byer, slik som Oslo i dag.

16

17 Det norske folk skal delta i u-hjelp, men på frivillig basis gjennom de organisasjoner folk selv vil støtte. Statlig byråkratisert u-hjelp er ikke til u-landenes beste og bør derfor nedlegges.

DEMOKRATISKE SOSIALISTER — AIK

*Adresse: Hausmannsgate 31, Oslo 1,
telefon 41 03 63
Partiformann: Berit Aas
Registrert: 1973
Storingsrepresentanter 1969-73: 0
Deltar i Sosialistisk Valgforbund
som stiller lister i alle fylker
Andel av stemmene ved siste valg: 0 %*

- 1** Kvinnen selv må sikres retten til å ta den endelige avgjørelsen om abort. Samtidig må veiledningstjeneste og andre sosiale tiltak forbedres, slik at kvinnene får et reelt valg.
- 2** Banker, forsikringsselskaper og nøkkelbedrifter må sosialiseres. Bankene og kredittvesenet er en skanse for kapitalens makt. Så lenge denne makten ikke brytes, er det umulig å føre en politikk som vil bevare bosettingsmønsteret og styre bedriftenes etableringer. Sosialiseringen må skje nå.
- 3** Bedriftsdemokratiet må utvikles slik at de ansatte får kontroll over sin egen arbeidssituasjon. De nåværende ordninger må forandres så arbeidstakerne får flertall i ledende og styrende organer, slik at de kan hindre overgrep som den kapitalistiske styreformens medfører. Ansatte og folkevalgte organer må få makten over bedriftene.
- 4** Det må settes en stopper for bolig- og tomtespekulasjonen. Flere og billigere boliger ved begrensning av arbeidsplassene i pressområder, sosial boligreising, lavere husbankrente, offentlig boligformidling og offentlig forkjøpsrett. Det offentlige må overta tomtegrunn i utbyggings- og pressområder.
- 5** Vi må få en distriktspolitikk som gjennom styrking av næringsgrunnlaget over hele landet aktivt bidrar til å opprettholde bosettingsmønsteret så langt råd er. Vi krever effektiv styring av bedriftsetableringer og vil bekjempe de offisielle landsdelsplanene, fordi de legger forholdene tilrette for fortsatt utflytting og sentralisering.
- 6** Vi ønsker et godt forhold til EF-landene og vi betrakter en handelsavtale som et godt grunnlag for samarbeid. Avvisningen av EF-medlemskap gir det beste grunnlag for å utvikle samarbeidet i Norden. Vi vil bekjempe en EF-utvikling i Norge.

- 7** Bevisst innsats for en reell likestilling mellom menn og kvinner i arbeidslivet og i samfunnet forøvrig.
- 8** Det arbeidende folkets levestandard må sikres ved at det føres en pris- og lønns-politikk som minsker forskjellen i livsvilkår mellom ulike folkegrupper istedet for å øke den. Moms på mat og andre nødvendige forbruksvarer må øyeblikkelig fjernes.
- 9** Sikkerhetspolitisk tilknytning må vurderes i lys av utviklingen i arbeidet for en all-europeisk sikkerhetsordning. Vår sikkerhetspolitikk må ikke bidra til å støtte udemokratiske regimer, eller særlige stormaktsinteresser. Norge må bryte med NATO. Krever kraftig nedskjæring av forsvarsbudsjettet.
- 10** Strengere bruk av konsesjonsreglene for å hindre forurensning. Bedrifter som for-urenser pålegges erstatningsansvar. Nei til storflyplass i Norge. Mer forskning om og vernetiltak ved bruk av kjemiske stoffer i industrien. Bedriftsleger må lønnes av det offentlige. Går inn for utvidet fiskerigrense.
- 11**
- 12**
- 13** Nasjonal kontroll med oljeressursene må sikres. Krever at Stortingets vedtak om ilandføring i Norge ikke brytes ved første gangs behandling. Leting, utvinning og foredling skal foregå i statlig regi. Motsetter seg bygging av kjernekraftverk og vil prioritere produksjon av elektrisk strøm basert på naturgass fra Nordsjøen.
- 14** Vi vil ha en skattepolitikk som bidrar til sosial utjevning og skattlegger de som kontrollerer samfunnets ressurser. I dag er store eiendomsbesittere «nullskatteyttere» mens lønnsinntakere skattlegges stadig sterkere. Krever aksjonsplan mot skattesnyteri.
- 15** Sosialpolitikken må ta sikte på å forebygge problemene og ikke bare lappe på de problemene som allerede er oppstått. Avviser trygdehetsen og krever tiltak for å spre opplysninger om folks rettigheter. Går mot sentralisering av sykehus og helsetjeneste.
- 16** Vi krever en skolepolitikk som bygger på hele samfunnets behov og ikke i første rekke næringslivets. Undervisningssystemet må bygges ut desentralisert.
- 17** U-hjelpen må være en støtte til frigjøring og utvikling for det store flertallet i u-landene og ikke brukes til norske kapitalinteresser eller til å trygge overklassens stilling i mottakerlandene. Går inn for støtte til frigjøringsbevegelser som kjemper mot imperialismen.

DET NORSKE ARBEIDERPARTI

Adresse: Youngstorget 2, Oslo 1,

telefon 33 01 80

Partiformann: Trygve Bratteli

Registrert: 1897

Stortingsrepresentanter 1969-73: 73

Stiller liste i alle fylker

Andel av stemmene ved siste

Stortingsvalg: 46,53 %

- 1** Går inn for human og ensartet saksbehandling med adgang for kvinnen til selvbestemt svangerskapsavbrytelse i de første 12 uker av svangerskapet.
- 2** De sentrale statlige organer for kredittpolitikken må styrkes. Private forretningsbanker gjøres til samfunnsinstitusjoner i form av stiftelser. Private finansieringsselskaper underlegges samfunnskontroll og må senere avskaffes. Forsikringsselskapene demokratiseres ved at Stortinget får rett til å oppnevne halvparten av representantskapet.
- 3** Bedriftsdemokratiet vi har idag må utbygges til å gjelde bransjer og foretak som nå ikke er omfattet av ordningen. Bedriftsdemokrati også i personlige og kooperative bedrifter. Økt medbestemmelsesrett for de ansatte i offentlige virksomheter. Omfattende skolering for bedriftsdemokratiet må settes i gang.
- 4** Boligbygging i de store byregionene, der behovet er dårligst dekket, gis høyest prioritet. Lønnstakere må få lettere adgang til å skaffe seg småhus i de større byområder. Behandlingen av byggesaker må forenkles. Kommunal forkjøpsrett og offentlige lån må gi leieboerne reelle muligheter til å overta sine boliger.
- 5** Ny utbyggingsplan for Nord-Norge og aksjonsplan for Vestlandet må utarbeides og gjennomføres. Staten må sikte på å stoppe veksten i antall arbeidsplasser i Oslo, og planlegge utflytting av virksomhet som kan drives i distriktene. Myndighetene må få rett til å nekte bedrifter å etablere seg i pressområder. Økt hjelp til bedrifter i distriktene.

- 6** Vi må følge utviklingen i vårt lands forhold til EF nøye, slik at vi alltid er i stand til å ivareta Norges interesser på beste måte. Må bygge ut et organisatorisk samarbeid med meningsfeller i Vest-Europa.
- 7** Gjennomføring av reell likestilling mellom menn og kvinner i all offentlig tjeneste. Aktiv påvirkning av den private sektor for å gjøre det samme. Oppvurdere yrker som i dag blir dominert av kvinner. Fjerne kjønnsrolletenkning i lærebøker. Vedta lov som forbyr diskriminering av kvinner på alle områder.
- 8** Lavinntekts- og levekårsutredninger må følges opp av en samlet vurdering for å finne ut total virkning av alle offentlige tiltak for fordelinger av samfunnsgodene. Støtte til ulike former for solidarisk lønnspolitikk. Tiltak for at lavtlønte kan få bedre lønnet arbeid. Særlig innsats for å kontrollere pris- og avanseforhold i skjermede næringer.
- 9** Norge må fortsatt basere sikkerhetspolitikken på medlemskap i NATO. Vi må opprettholde vår nåværende base- og atompolitikk. Den politiske kontrollen med forsvaret må fortsatt styrkes. I fredstid bør forsvaret mest mulig også tjene det sivile samfunn.
- 10** Hovedprinsippet må være at den som forurenser må betale kostnadene ved forebygging, rensing og tiltak mot mulige skadevirkninger. Vi må få klar tempoplan for begrensning og stans av utslipp som skader naturen. Det fastsettes grenser for støy i boligområder. Norge bør gå inn for 50 miles fiskerigrense på FN's konferanse om havets folkerett.
- 11** Reguleringsplaner må utformes i nær kontakt med lokalbefolkningen. Opprettelse av lokale utvalg innen kommunene der det er behov.
- 12** Det må legges stor vekt på å effektivisere administrasjonen ved bruk av moderne tekniske hjelpemidler og ved å kutte ut arbeidsoppgaver som ikke lenger er naturlige oppgaver for det offentlige. Vi må få raskere saksbehandling.
- 13** Går inn for økt innsats for å utbedre forskjellige energikilder med sikte på valg av den riktige sammensetning av energigrunnet i framtiden. Økt tempo i vannkraftutbyggingen innenfor rammen av verneplanen. Så langt mulig bør oljen ilandføres i Norge. Det statlige oljeselskap må raskt utvikles.
- 14** Demping av progresjonen i direkte skattlegging av vanlige lønnsinntekter. Lønnskattordning slik at det store flertall slipper selvangivelse. Gjennomføre skille mellom person- og bedriftsinntekt for selvstendig næringsdrivende, for å unngå nullskatteytelse. Større vekt på beskatning av gevinster, store formuer og større eiendommer.
- 15** Veksten i utgiftene til trygdesystemet og til utbygging av sykehus må bringes under kontroll. Lokale helse- og sosialsentrer må utbygges raskt. Forbud mot legemiddelreklame i aviser og ukeblad. Trygdeordningene må analyseres nøye for å sikre dem som har behov for tilstrekkelige ytelse, og for å begrense kostnadsøkningen.
- 16** Går inn for ni-årig eksamensfri grunnskole. Alle må ha rett til tre år i videregående skole etter grunnskolen. Distriktshøgskolene må utbygges videre. Funksjonshemmede som har mulighet for det, må integreres i grunnskolen. Opphevelse av den øvre aldersgrense for studielån og stipendier.
- 17** Norges offentlige støtte til u-hjelp må økes slik at den utgjør én prosent av bruttonasjonalproduktet senest i 1978. En vesentlig del av den må gis gjennom FN. Det bør iverksettes spesielle tiltak for å bedre utviklingslandenes muligheter på det norske marked. Det må legges vekt på at samarbeidslandets ledelse fører en utviklingsorientert politikk.

DET NYE FOLKEPARTIET

Adresse: Karl Johansgt. 27, Oslo 1

Partiformann: Helge Seip

Registrert: 1973

Stortingsrepresentanter 1969-73: 8

(fra desember 1972)

Stiller liste i alle fylker

Andel av stemmene ved siste

Stortingsvalg: 0 %

- 1** Innføring av prinsippet om fri eller selvbestemt abort vil kunne fremme en alminnelig holdning som vil komme i konflikt med etiske og moralske hensyn. Det må sikres at praktiseringen av abortlovgivningen blir ensartet over hele landet.
- 2** Behovet for en sterkere kontroll med de private kredittinstitusjoner må vurderes nøye for å sikre at kreditt-tilgangen er i samsvar med de politiske målsettinger. Vi vil ta opp spørsmålet om demokratisk representasjon i ledelsen av kredittinstitusjonene og styrke kontrollen med det «grå» pengemarkedet.
- 3** Demokrati og arbeidsformer i arbeidslivet må utvikles i samarbeid mellom bedriftsledelse, arbeidstakere, fagforeninger og det offentlige. Det må skje fritt både for politiske prestisjeoppgjør og forsvar for bestemte eiendomsstrukturer. Medbestemmelse og medansvar må utvides til kooperative bedrifter og offentlig tjeneste.
- 4** Fortsatt høyprioritering for boligreisingen. Kommunene må sikres midler til å styrke sin stilling på boligmarkedet. Det ytre miljø i boligområdene må finansieres gjennom Husbanken. Effektivisere kontrollen med boligspekulasjon. Stille medlemmer av borettslag mer likt selvstendige eiere av boliger ved skatteberegning.
- 5** Sentraliseringen innenfor landbrukets økonomiske organisasjoner må ikke skje til skade for landdistriktene. Statens forvaltningsmyndighet må desentraliseres. Landsdels- og fylkesplaner må suppleres med handlingsprogram. Utvidelse og knoppskyting søkes knyttet til bestående industribedrifter.
- 6** Bare folkets flertall kan omgjøre EF-avgjørelsen, enten ved en ny folkeavstemning eller gjennom et stortingsvalg der EF-medlemskap er hovedsak. I kommende stortingsperiode kan tilknytningsformen endres bare gjennom en ny folkeavstemning.
- 7** Partiet vil ha utarbeidet lov mot kjønnsdiskriminering. Lærebøker som understøtter tradisjonell kjønnsrolletenkning blir nektet godkjent. Lette adgangen til voksenopplæ-

ring og etterutdanning for å få hjemmeværende kvinner ut i arbeidslivet. I distriktpolitikken ta sikte på å skaffe arbeidsplasser for kvinner i like stor grad som for menn.

- 8** Prisetutviklingen må bli brakt under kontroll ved at lønnsoppgjørene holdes innenfor en realøkonomisk ramme og ved en nøktern økonomisk politikk fra det offentlige side.
- 9** Norge må fortsatt være medlem av NATO. Vi må få en fleksibel forsvarsordning hvor Heimevernet og de stående styrker integreres i høyere grad enn nå. Befalets arbeidssituasjon og behovet for befall må tas opp til grundig vurdering. Høyere familiebidrag til tjenestepliktige.
- 10** Det internasjonale samarbeid om ressursvern må styrkes. Samarbeid med industristatene i Nord-Europa er spesielt viktig for oss. Vårt nåværende lovverk må styrkes. Opprettelse av en felles datasentral for opplysninger om naturforholdene og forbruket av naturressurser i landet. Vurdere utvidelse av fiskerigrensen i lys av internasjonale avtaler.
- 11** Vil gi kommunedelsutvalg lovhjemmel og myndighet til å treffe avgjørelser i visse lokale saker. Gi mindretall i kommunestyrene bedre mulighet for å få utredet og lagt frem alternative forslag og utredninger.
- 12** Det må føres en nøktern politikk i de offentlige budsjetter bygd på en klar prioritering.
- 13** En langsiktig plan for norsk energiutbygging må utarbeides der energi fra vannkraft, olje, gass og atomenergi blir vurdert. Utvide det nordiske samarbeidet om energi. Norsk oljepolitikk må bygge på en fasttømret konsesjonsordning med full nasjonal kontroll. Olje og gass må, som hovedregel, bli ilandført i Norge. Gass eller olje fra nordnorsk området må bearbeides i landsdelen.
- 14** Løpende justeringer av progresjonsgrensene må gjennomføres. Progresjonsgrensene må flyttes slik at de ikke rammer arbeidsinntekter og ekstra innsats på urimelig måte. Ordningen med lønnskatt, uten selvangivelse, må gjennomføres. Skatteunndragelse er et samfunnsområde og vi vil styrke kontrolltiltakene.
- 15** Vi har stadig behov for økt innsats, særlig i helsevesenet. Vi må satse sterkere på det forebyggende arbeidet. Ytelsene i folketrygden må sikres mot verdiforringelse. Må gå gradvis over til å finansiere folketrygdens «sykedel» etter økonomisk evneprinsipp fordi avgiftene ikke kan presses vesentlig opp.
- 16** Gradvis oppbygging av tilbud for barn i 6-års alderen. Utbygging av skoletilbud for aldersgruppene 16-19 år bør være basert på en fleksibel ordning som gir god utnyttelse av eksisterende skoleanlegg. Små skole-enheter må tilgodeses i den videre utbyggingen. Undervisningen av funksjonshemmede må så langt råd er integreres i den ordinære grunnskolen.
- 17** Vi vil arbeide for å virkeliggjøre målsettingen om at den statlige u-hjelp bringes opp til én prosent av bruttonasjonalproduktet innen 1978. Gi støtte til misjonen. Støtte kravet om liberalisering av importen fra u-landene. Yte omfattende bistand til familieplanlegging.

ENSLIGES PARTI

Adresse: Eiklivegen 22, 1400 Ski
Partiformann: Svein Berg
Registrert: 1973
Stortingsrepresentanter 1969-73: 0
Stiller liste i alle fylker
Andel av stemmene ved siste
Stortingsvalg: 0 %

1

2

3

4 Boligstøtte og boliglån skal gis etter behov og ikke etter sivil stand. Ingen arealbegrensning på leiligheter for enslige.

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14 Innføring av én skattekasse. Ensartede regler for enslige og ektepar når det gjelder skattefri sparing.

15 Behovsprøving av ikke opparbeidede trygder.

16

17

HØYRE

Adresse: Høyres Hovedorganisasjon,
Stortingsgt. 20, Oslo 1, telefon 33 69 70
Partiformann: Kåre Willoch
Registrert: 1897
Storingsrepresentanter 1969-73: 29
Stiller liste i alle fylker
Andel av stemmene ved siste
Storingsvalg: 19,57 %

- 1 Det må gjennomføres hjelpetiltak som kan forebygge behovet for å søke abort. Fri abort avvises.
- 2
- 3 Ansatte i kooperative foretagender må sikres medbestemmelsesrett på linje med ansatte i aksjeselskaper. Også i offentlige bedrifter må de ansatte gis økt medbestemmelsesrett.
- 4 Hver familie og hver enslig må kunne få skaffe seg bolig innenfor et omkostningsnivå de kan makte. Det må være en hovedoppgave å utvikle bedre og mer varierte boligtyper i konsentrert bebyggelse. Kommunene må gis muligheter til å sikre seg jevn og tilstrekkelig tilgang på råtomter. Går mot kommunal forkjøpsrett ved boligsalg.
- 5 Det må utbygges sentra av variert størrelse i distriktene. Det må utvikles flere industrivekstanlegg. Det må satses på foredling av stedlige råstoffer. Offentlige innkjøpsordninger må i større grad stimulere lokalt næringsliv. Ikke etableringskontroll før nærmere utredning.
- 6 Det er fortsatt Høyres syn at Norges interesser vil være best ivaretatt ved at Norge blir medlem av EF. Når det foreligger tilstrekkelig bred oppslutning i folket, må forslaget om medlemskap reises påny.
- 7 Høyre vil arbeide for reell likestilling i lønns- og avansementsforhold og vil at det skal gis større muligheter for deltidsarbeid og fleksibel arbeidstid. Skatteloven må ikke motvirke fritt valg mellom arbeid i hjemmet og annet yrke. Unngå foreldet kjønnsrolletenkning i undervisnings- og lærestoff.
- 8 Samarbeid mellom myndighetene og arbeidslivets organisasjoner må bygges ut for å nå frem til rammer for lønnsoppgjørene i samsvar med de realøkonomiske muligheter. Prisloven må revideres med sikte på å avgrense varigheten av prisreguleringstiltak. Prisstopp over lengre perioder er ikke heldig.

- 9** Norge må ha et sterkt og moderne forsvar med den tjenestetid og de materiellanskaffelser dette betinger. Går inn for uendret basepolitikk. Forsvaret må settes i stand til å avvise krenkelser av norsk territorium også i fredstid. Høyre er for medlemskap i NATO.
- 10** Våre jordbruksarealer må vernes bedre mot ytterligere inngrep. Norge må gå inn for et totalforbud mot utslipp av olje i alle farvann. Vi bør tilpasse oss de regler som utvikles i EF for renseanlegg i industrien. Ny lov med klart definerte grenser for forurensninger og støy må vedtas.
- 11** Det må gis adgang til å etablere bydels- eller grendeutvalg med avgjørelsesmyndighet i visse saker. Direkte valg til fylkestinget. De politiske partier styrkes ved offentlig støtte til arbeidet i fylker og kommuner for å foreta selvstendige, faglige vurderinger av forslag de skal ta standpunkt til.
- 12** Den offentlige utgiftsvekst søkes dempet. De offentlige budsjetter har steget så sterkt at de har medvirket til inflasjon. De har også medført skattestigning. Derfor er det nødvendig med analyse av den offentlige administrasjon med sikte på rasjonalisering og desentralisering.
- 13** Det er nødvendig å forsere arbeidet med utredning av alternative energikilder. Vannkraftressursene må utbygges på grunnlag av en landsplan for fredning av vassdrag. Selv om ilandføring av olje og gass må foregå i utlandet må Norge sikres samme herredømme som ved ilandføring her i landet.
- 14** Arbeidet med å omlegge statsbeskatningen i retning av skatt på forbruk må videreføres. Det må skje en generell reduksjon av den direkte statsskatt. Progresjonsgrensene må forhøyes snarest. Lønnsskatt for de som ønsker det. Den skattefrie sparing må utbygges.
- 15** Trykkesystemet må gjennomgås med sikte på å skape et system som gir alle grupper i samfunnet den nødvendige sikkerhet. Det må ikke stimulere noen som ikke trenger støtte til å prøve å få det.
- 16** Skolealderen må senkes gradvis til seks år. Sterkere desentralisering av skolen. Større frihet for lokale skolemyndigheter og den enkelte skole. Eksamen beholdes. Et frivillig, desentralisert åpent skoletilbud må bli tilbudt alle som har avsluttet ni-årig skole. Voksenopplæring må likestilles opplæring i det ordinære skoleverk.
- 17** Den offentlige del av Norges u-hjelp må i det vesentligste gis i form av gaver. Økt støtte til misjonen. Norge må fortsatt arbeide for tollreduksjoner på importvarer fra u-land. Det må oppmuntres til private investeringer i u-land.

KRISTELIG FOLKEPARTI

Adresse: Skedsmogaten 25. Oslo 6,

telefon 67 65 90

Partiformann: Lars Korvald

Registrert: 1933

Storingsrepresentanter 1969-73: 14

Stiller liste i alle fylker

Andel av stemmene ved siste

Storingsvalg: 9,40 %

- 1** Ethvert forslag om liberalisering av abortloven, innføring av fri abort eller såkalt «rett til selvbestemt abort» avvises.
- 2** Det må sørges for at de private kredittinstitusjonene følger opp myndighetenes retningslinjer for den økonomiske politikk. For å bedre kontakten og kontrollen innføres om nødvendig folkevalgt representasjon i styrene.
- 3** Demokratiseringen i bedriftslivet må fortsette. Staten må yte støtte til forskning om samarbeidsformene. Større likestilling mellom arbeidere og funksjonærer.
- 4** Staten må i større utstrekning hjelpe kommunene med planlegging og kapital for å sikre grunnarealer for boligreisingen. Boutgiftene må søkes begrenset ved at boligproduksjonen blir mer rasjonalisert og effektivisert. Bolig- og arbeidsmiljøer prosjekteres slik at man kan motvirke lange reiser til arbeidsplassen.
- 5** Det er en sentral oppgave å styrke befolkningsgrunnlaget i grendene. Det må bygges ut et system med etableringsveiledning og kontroll. Distriktenes Utbyggingsfond må få tilstrekkelig kapital. Økt støtte til industribedrifter som vil etablere seg i industrifattige strøk. Statsinstitusjoner må så langt mulig plasseres utenfor Oslo.
- 6** Vårt handelspolitiske samarbeid med EF skal være ordnet ved en handelsavtale. Vi må stå åpne for samarbeid med EF på andre områder enn det rent handelspolitiske.
- 7** Det må bli reell likestilling mellom kvinne og mann i arbeidslivet, f.eks. når det gjelder utlysning av stillinger, arbeidsformidling, avlønning og avansement.

- 8** Vi må ha samordnede inntektsoppgjør med en rimelig fordeling av velstandsøkningen og med større vekt på å heve nivået for lavere inntektsgrupper. Prisstigningen må dempes med tjenlige midler. Arbeids- og næringslivets organisasjoner må påvirkes til å avstemme sine krav med hensyn til prisutviklingen.
- 9** Norge må opprettholde medlemskapet i NATO. Men vi må arbeide aktivt for å utvikle mer verdensomfattende sikkerhetsordninger. Fortsatt forbud mot stasjonering av atomvåpen på norsk område i fredstid. De militære mannskapsstyrkenes arbeidskraft må utnyttes bedre.
- 10** Vi må få en totalplan for benyttelsen av landets samlede land- og havområder. Inntil en slik plan foreligger må de mest aktuelle friområder vernes. Alle nye bedrifter pålegges plikt til å rense eller uskadeliggjøre sine avfallsprodukter. Minsket bruk av kjemiske midler i landbruket er påkrevet.
- 11** Nærdemokratiet må utvikles, bl.a. ved anledning til å opprette bydels- og grendeutvalg. De må få uttalelsesrett og begrenset avgjørelsesmyndighet i saker som angår beboerne i nærområdet.
- 12** Det høye skattetrykket pålegger politikerne et særlig ansvar for en streng kontroll med bruk av offentlige midler.
- 13** Kraftutbygging må i fremtiden bli vurdert på grunnlag av en samfunnsmessig helhetsanalyse. Myndighetene må forsere planleggingen av overgang til andre energikilder enn vannkraft. Alle ressurser av olje og gass på den norske kontinentalsokkelen bør som hovedregel ilandføres i Norge og videreføres her.
- 14** Går inn for lønnskattordning uten selvangivelse. Forskyvningen av skatten fra inntekt til forbruk må fortsette. Skattefri sparing må stimuleres. Strengere tiltak mot skattesyteri.
- 15** Kr. F. vil gå inn for at finansieringen av trygdene tas opp til en ny og bred vurdering. Kompliserte trygdebestemmelser og samordningsloven må forenkles. Desentralisering av avgjørelsesmyndigheten i Rikstrygdeverket. Bedre kontroll med bruken av ressursene i sykehusene.
- 16** Avgjørelsesmyndigheten i skoleverket må desentraliseres. Det må legges sterkere vekt på de små skolene. Ny tilskuddsordning som gir mulighet til friere ressursdisponering på det lokale plan. Lettere adgang til å bli fritatt for 9. skoleår. All ungdom må få høve til tre års videregående skole etter endt grunnskole.
- 17** Norge må innen 1978 gi én prosent av bruttonasjonalproduktet til utviklingshjelp. Misjonen og andre private organisasjoner må få bevilgninger i den grad de selv ønsker det. Det må opprettes nasjonale og internasjonale krisefond, støtte til frigjøringsbevegelser. Mer opplysningsarbeid om u-land her hjemme.

KVINNENES FRIE FOLKEVALGTE

Adresse: Boks 6882, St. Olavs plass,
Oslo 1

Partisekretær: Vera Grønland

Registrert: 1973

Storingsrepresentanter 1969-73: 0

Planlegger å stille liste i alle fylker

Andel av stemmene ved siste

Storingsvalg: 0 %

Dette partiet er prinsipielt imot valgprogrammer. Det bygger arbeidet på følgende prinsipper:

1. Forsvar de undertrykte.
2. Styrk naturvernet.
3. Avskaff krig.
4. Motarbeid sløseri.
5. Gi ungdommen en sunn oppdragelse.

NORGES DEMOKRATISKE PARTI

*Adresse: Maskinsjef Lars Fagerland,
4280 Skudeneshavn*

Partiformann: Lars Fagerland

Registrert: 1965

Storingsrepresentanter 1969-73: 0

Stiller liste i alle fylker

Andel av stemmene ved siste

Storingsvalg: 0,025 %

1

2

3

4

5

6 Mot medlemskap i EF, og ser med bekymring på måten denne saken blir lagt frem på for folket. Det er Norges selvstendighet det gjelder og ikke et økonomisk spørsmål.

7 Lik lønn for likt arbeid mener vi må være en forutsetning ved lønnsoppgjørene i fremtiden. Dette gjelder ikke bare i forholdet mellom menn og kvinner, men også mellom de enkelte yrkesgrupper.

8

9 Forsvaret må tilpasses vår økonomiske evne. Viktige tiltak i retning av nedrustning må støttes. Omlegging som kan spare landet for store uttellinginger bør utredes. Medlemskap i NATO må oppretholdes.

10

11

12 Den stadige økningen i offentlige utgifter er farlig. Mer offentlig kontroll fører til flere offentlig ansatte som igjen fører til mere skatter. Det samme gjelder offentlig forretnings- og industrivirksomhet.

13

14 Vi er imot all beskatning som ikke tar hensyn til folks inntekt og bæreevne. Vi er imot moms. Eiendoms- og formuesskatten har de samme skjevheter som momsen. Denne form for beskatning bør falle bort. Det skattefrie fradraget må være så stort at det er mulig å leve på.

15 Vi er imot at unge friske får trygd, og at de som virkelig trenger støtte ikke får noe.

16 Med dagens store tekniske fremskritt må vi sørge for at undervisningen holder mål. Nye private skoler bør ses på med velvilje. I den høyere skole må karakter-systemet opprettholdes. Standarden på skolebygg må settes ned.

17 Mot tvungen u-hjelp. Folk må få styre sine egne penger.

NORGES KOMMUNISTISKE PARTI

Adresse: Grønlandsleiret 39, Oslo 1,
telefon 67 33 82
Partiformann: Reidar Larsen
Registrert: 1924
Stortingsrepresentanter 1969-73: 0
Deltar i Sosialistisk Valgforbund som
stiller liste i alle fylker
Andel av stemmene ved siste
Stortingsvalg: 1,04 %

- 1** Kvinnen skal selv ha den endelige avgjørelsen i abortspørsmål. Forut for avgjørelsen skal kvinnen ha kvalifisert rådgivning om risiko og alternativer for hjelp og støtte.
- 2** En avgjørende forutsetning for effektivt demokrati i arbeidslivet er at de viktigste kreditt- og investeringsinstitusjoner i samfunnet kommer under folkets kontroll. Dette kan bare skje ved nasjonalisering av de store banker og forsikringselskaper.
- 3** De ansatte må få virkelig medbestemmelsesrett samtidig som de offentlige organenes deltakelse og ansvar i bedriftene blir sikret. Bedriftsorganene skal settes sammen slik: Ansatte 1/3, eierne 1/3, stat og kommune 1/3. Ordningen skal gjelde for alle bedrifter med over 50 ansatte.
- 4** Boligkooperasjonen må utvikles til en kamporganisasjon mot bolignøden og spekulasjon. Tempoet i boligbyggingen er altfor lavt. NKP går inn for at utlånsmidlene i Statens Husbank økes kraftig med 2.5 % rente. Boligstøtte til ubemidlet ungdom. Øyeblikkelig pristopp på tomtgrunn. Utvikling av tre generasjons hus må fremskyndes.
- 5** Investeringsavgift på 30 og 40 % i pressområder som må gå til industrireising i industrifattige strøk. Folkepensjonens fondsopplegg må nyttes til samme formål. Statlig subsidiering for å senke vareprisene i Nord-Norge. Skatteutjevningfondet må økes sterkt for å fjerne forskjellen mellom rike og fattige kommuner.
- 6** Den norske storkapital er fremdeles ute etter medlemskap i EF. Denne trusel mot norsk sjølstyre må motarbeides og en EF-utvikling i Norge bekjempes.
- 7** Lik rett til opplæring. Lik lønn for likt arbeid for mann og kvinne og samme adgang til alt arbeid. All diskriminering på grunn av rase og kjønn må fjernes og forbyes ved lov. Økt adgang for kvinnene til arbeidslivet og for mannen til å være hjemme.

- 8** Tariffoppgjørene må løsgjøres fra de såkalte inntektsoppgjør og bindende rammeavtaler. NKP ønsker forbundsvise oppgjør og avstemning. Priser og avanser settes under effektiv kontroll. Lønnsøkning i takt med produksjonsstigningen. Helautomatisk indeksregulering. Bort med moms på matvarer.
- 9** Forsvarsbudsjettet må øyeblikkelig skjæres ned med en firedel. Bruk forsvarsmillionene til fremskritt og lett skattetrykket til folk flest. Norge må ut av NATO.
- 10** Vi vil gjennom lov forby enhver nyetablering av industri som ikke er forsynt med fullgode renseanlegg. Vi vil forby enhver utbetaling av profitt i forurensende industrier inntil de har fått tilfredsstillende renseanlegg. Forurenserne skal betale.
- 11** Kommunene må få økt bestemmelsesrett over sine egne ressurser. Kommunestyrene må få større mulighet til å utøve sin kontrollerende og bestemmende myndighet. I storkommunene bør det skapes folkevalgte underinstanser, kretsstyrer, som kan være en støtte for kommunestyret.
- 12**
- 13** Forbud mot enhver ny vannkraftutbygging til fordel for kraftkrevende industrier. All fremtidig oljeleting, utvinning og foredling skal foretas av den norske stat. Tempoet i oljeletingen skal ikke forseres. Gass og olje skal ilandføres i Norge for å sikre energiforsyningen og fremtidige arbeidsplasser.
- 14** Direkte skatter på inntekter og formue må legges sterkere over på større bedrifter og selskaper, på aksjeutbytte, gevinst ved tomtesalg etc. Ingen kommunal inntektsskatt på lønnsinntekter og sosiale trygder inntil kr. 15 000 i kl. 1. Økning av det skattefrie fradrag til kr. 5 000 i kl. 1. Hyppigere bokettersyn hos private næringsdrivende.
- 15** Alle må få tilleggspensjon som svarer til 65 % av aktuell gjennomsnittslønn for industriarbeidere. Pensjonsgrensen senkes til 65 år. Trygdeleiligheter må plasseres i den øvrige bebyggelse. Barneinstitusjoner i alle boligkvartaler. De funksjonshemmede må sikres plass i arbeidsprosessen.
- 16** Kravet om «kristelig oppseding» i skolen må fjernes. Økt medbestemmelsesrett for elever og studenter. Førskoleklasser over hele landet. NKP støtter kravet om grendeskoler. Den høyere skole må omfatte all undervisning mellom grunnskolen og høyskolene. Studielønn for voksenopplæring. Tallet på spesialskoler må økes sterkt.
- 17** Støtte til de land og nasjonale frigjøringsbevegelser som kjemper mot imperialismen. Norge må føre en handels- og skipsfartspolitik som kan minske den urett utviklingslandene utsettes for.

RØD VALGALLIANSE

Adresse: Tollbugaten 7,
Boks 211 Sentrum, Oslo 1,
telefon 42 62 69
Partiformann: Sigurd Allern
Registrert: 1973
Stortingsrepresentanter 1969-73: 0
Stiller liste i alle fylker
Andel av stemmene ved siste
Stortingsvalg: 0 %
Dette partiet består av Arbeidernes
Kommunistiske Parti (m.l.) og
uavhengige kommunister

PEDRO

- 1 Støtter kvinnenes krav om rett til selvbestemt abort.
- 2 Full nasjonalisering av bank- og kredittvesen.
- 3 Privat eiendomsrett til større bedrifter bortfaller. Arbeiderne må overta makten.
- 4 Husbankrenten må senkes til den gamle satsen på 2,5 %.
- 5 Det er en viktig oppgave å kjempe mot ytterligere avfolking av innlandsbygder og kyststrøk. RV vil særlig legge vekt på å ta opp kampen mot den raserings- og sentraliseringspolitikk som landsdelsplanene legger opp til. Legg arbeidsplassene der folk vil bo.
- 6 EF-seieren viste at det nytter å kjempe mot utenlandsk imperialismen og norske monopolkapital. Det var en seier for arbeiderklassen. Opinionen mot EF må holdes våken.
- 7 RV vil spre opplysning om ulike former for kvinne-undertrykkelse i vårt samfunn, og arbeide for oppslutning om de krav som kvinnebevegelsen selv har reist. Krever kraftig økning av barnehage- og daghjemsplasser.
- 8 Bort med moms på matvarer. Årets tariffrevisjon ga bare halv kompensasjon for prisstigningen siste året. Til kamp mot dyrtiden.
- 9 Norge må si opp medlemskapet i NATO. Forsvaret står ikke på det norske folkets side.
- 10 Staten må presses til tvangstiltak mot storkapitalens rovdrift på ressurser og miljø. Vi krever at monopolkapitalen skal betale utgiftene til nødvendig natur- og miljøvern.

Vi vil delta i kampen mot storflyplass og motorveier. Går inn for utvidelse av fiskerigrensen til minst 50 nautiske mil.

11

12 Vi vil kjempe mot statens uvetteige sløsing med arbeidsfolks skattepenger til strukturrasjonalisering og NATO-opprustning.

13 Norge må ta den fulle kontrollen over våre oljeresurser.

14 Skatter, avgifter og prisstigning har skapt en dyrtid som tærer hardt på folkets levevilkår. Progresjonsgrensene for statsskatt må heves slik at de ikke rammer vanlige lønnsinntekter. Det må bli skjerpet skattlegging av storindustri og storbanker.

15 RV vil gå aktivt mot den hetsen som i dag føres mot landets trygdede.

16

17 Vi må vise internasjonal solidaritet med andre folk og nasjoner som kjemper mot imperialismen. Vi støtter det palestinske og irske folket, de afrikanske og spesielt de indokinesiske folkenes kamp.

SENTERPARTIET

Adresse: Senterpartiets
Hovedorganisasjon, Arbeidergaten 4,
Oslo 1, telefon 33 39 74
Partiformann: Dagfinn Vårvik
Registrert: 1924 (under navnet Bondepartiet)
Storingsrepresentanter 1969-73: 20
Stiller liste i alle fylker
Andel av stemmene ved siste
Storingsvalg: 10,53 %

- 1** Senterpartiet går i mot fri abort. Saksbehandlingen må omlegges slik at kvinnen selv får adgang til å søke abortnemnda direkte.
- 2** Myndighetene må skaffe seg bedre styring og kontroll over kapitalformidlingen bl.a. ved en sterkere folkevalgt innflytelse i forretningsbanker og forsikringsselskaper. Går inn for en desentralisert og variert bankstruktur hvor sparebanksystemet får en fremtredende plass.
- 3** Bedriftsdemokratiet må også omfatte konserner, multinasjonale selskaper og samvirkebedrifter, statsselskaper, der staten eier alle aksjer, og offentlige forvaltningsorganer og institusjoner. Bedriftsdemokrati i personlig eide bedrifter må utredes.
- 4** Kommunene må gis bedre låne- og kredittmuligheter til å gjennomføre en rasjonell og langsiktig tomtopolitikk. Flest mulig må bli selveiere. Enklere og mer rasjonelt opplegg for søknader til Husbanken. Større midler for modernisering av eldre boliger. Omlegging av boligskatt må ikke medføre økt total skattebyrde for folk med vanlige boliger.
- 5** Samfunnsutviklingen må styres i mer desentralisert retning. Det må tas sterkere distriktspolitiske hensyn i landbrukspolitikken. Etableringsforbud i pressområdene. Bedre kreditt-tilgang til distriktene. Bygg ut fraktutjevningssystemene. Det fremlagte utbyggingsprogram for Nord-Norge må settes i verk.
- 6** Avtaler som Norge inngår med EF må være i samsvar med folkeavstemningsresultatet.

- 7** Kvinnenes samfunns- og yrkesmessige stilling må tas opp til bred vurdering. Man bør intensivere gjennomføringen av likelønnsprinsippet — lik lønn for arbeid av samme verd.
- 8** Senterpartiet vil gå inn for utvidet samarbeid mellom myndighetene og organisasjonene om pris- og inntektspolitikken i samfunnet. Foran pris- og inntektsoppgjør må en finne frem til felles hovedopplegg med rammer for inntektsøkningen. Det bør oppnevnes en offentlig kommisjon for å utrede alle sider ved lavinntektsproblemet. Pristilsynet må bli skjerpet. Redusert moms på matvarer må utredes.
- 9** Vi må opprettholde medlemskapet i NATO. Forsvarsviljen må styrkes. Heimevernet og Siviltforsvaret bør bli sterkere. Atomvåpen- og basepolitikken må ikke endres. Det er viktig å opprettholde den nødvendige forsvarsevne. Forsvaret må opprette utviklingskontrakter med næringslivet.
- 10** Vi bør få en miljøvernlov. Det bør bygges opp kommunale og fylkeskommunale miljøvernorganer. Miljøvernloven må stanse spredning av miljøskadelige produkter, sette forbud mot å tilsvine omgivelsene med avfall, sette øvre grense for innholdet av skadelige stoffer i bileksom og sette øvre grense for tillatt støynivå i menneskelige omgivelser.
- 11** Partiet går inn for å opprette grende- og bydelsutvalg for å minske avstanden mellom de som styrer og de som blir styrt, demokratisere og fremme det lokale planarbeidet og oppløse tvangssammensluttede kommuner som fungerer dårlig.
- 12** Veksten i de offentlige utgifter må bringes omtrent i samsvar med veksten i nasjonalproduktet. Mer moderat vekst i det offentlige konsum er ønskelig.
- 13** Utnyttelsen av olje- og gassforekomster på norsk område må skje under full statlig styring. Det statlige oljeselskap må gå inn i næringslivet på linje med andre oljeselskaper. Det må bygges opp en petrokjemisk industri i Norge. Oljens betydning som proteinkilde må bli utforsket.
- 14** Evneprinsippet skal fortsatt være det bærende prinsippet ved skattlegging. Skjevheter som oppstår ved indirekte beskatning må kompenseres. Folketrygdavgiften må bringes i samsvar med evneprinsippet. Vi må unngå økt skattebyrde ved kostnadsutviklingen.
- 15** Vi vil revurdere de forskjellige trygdeordninger slik at en mest mulig unngår utilsiktede virkninger. Hjelpetønad og grunnstønad må kunne gis også når uførhet inntrer etter oppnådd pensjonsalder. Det bør overveies å gi uføretrygd til barn fra 16 år med medfødt eller erhvervet funksjonshemming.
- 16** Lokalsamfunnet må få større innvirkning på skolen. Det må bli gitt alternative tilbud til dem som det ordinære undervisningstilbudet ikke passer for. Målet må være at all ungdom får tilbud om tre års utdanning etter grunnskolen. Tilbudet må være desentralisert slik at så mange som mulig kan bo hjemme. Voksenopplæring må bli en ordinær del av ansvarsområdet for de institusjoner som gir grunnutdanning.
- 17** Norge må gi u-landene lettere adgang til eksport av ferdigvarer og mer stabile og gunstige priser på råvarene. U-hjelp til frigjøringsbevegelser. Det må legges stor vekt på effektiv kontroll for å unngå misbruk. Mer hjelp til misjonen. Statlig støtte til private investeringer bare dersom de har utviklingsfremmende virkning.

SOSIALISTISK FOLKEPARTI

Adresse: St. Olavsgt. 27, Oslo 1,
telefon 20 69 79
Partiformann: Finn Gustavsen
Registrert: 1961
Stortingsrepresentanter 1969-73: 1
(etter at Arne Kielland gikk over fra
Arbeiderpartiet)
Deltar i Sosialistisk Valgforbund som
stiller liste i alle fylker
Andel av stemmer ved siste
Stortingsvalg: 3,50 %

- 1** Kvinnen skal selv ha rett til å avgjøre om hun vil føde barn. Kvinnen som vurderer abort må få tilbud om veiledning i de sosiale tiltak samfunnet tilbyr gravide og mødre.
- 2** Samfunnet må overta eiendomsretten over banker, forsikringsselskaper og andre kredittinstitusjoner. Kredittvesenet desentraliseres og må da tjene distriktenes interesser innenfor rammen av en samlet plan for hele landet.
- 3** Representasjon i formelle bedriftsorganer har vist seg lite effektivt i kampen for sosialismen. SF vil likevel delta aktivt i disse organer og hindre at de blir rene klasse-samarbeidsinstanser. Målet er full styringsrett for de ansatte over alle deler av bedriftenes virksomhet.
- 4** SF vil prioritere sosial boligreising. Kommunalbanken må tilføres nok midler slik at kommunene kan sikre seg tomter. Husbankens lånebeløp økes. All boligformidling i pressområdene skal være offentlig. Offentlig forkjøpsrett etter takst må gjennomføres for å hindre boligspekulasjon.
- 5** Partiet har som mål å ta vare på grendesamfunnet og den spredte bosetningen. Det krever mer statlig industri i distriktene, støtte til driftskostnader der det tjener til å holde oppe bosetningen, mer foredling av råvarene i bygda. Stamlinjen til jernbanen må føres videre nordover.
- 6** Norge må ikke bli medlem av EF eller inngå avtaler som øker faren for medlemskap senere.
- 7** Uretten i det kapitalistiske samfunnet viser seg ikke minst i forholdet til kvinnene. All forskjellsbehandling på grunn av rase og kjønn må fjernes og forbyes ved lov.

8 Kamp mot prisstigningen. Bort med moms på matvarer. Slutt på bruk av lønnsnemnd mot de fagorganiserte. Vi tar avstand fra sentraldirigeringen av lønnsoppgjørene.

9 Norge må melde seg ut av NATO og føre en alliansefri utenrikspolitikk. SF går inn for militær avrustning av Norge gjennom gradvis nedtrapping av militærbudsjettet. Går mot at militærvesenet baseres på vervet mannskap. Militære vernepliktige må ha rett til å organisere seg på fritt grunnlag.

10 Det må utarbeides en nasjonal plan for ressursforvaltning. Kommunene og folket i lokalsamfunnet må få rett til å nekte etablering eller utvidelse av forurensende bedrifter. Nei til storflyplass i Norge. Kjernekraftverk må bare reises dersom det ikke fører med seg miljøskader. Fiskerigrensen må falle sammen med kontinentalsokkelen.

11

12

13 Olje- og gass fra Nordsjø-området ilandføres i Norge. Videreføring må skje i størst mulig grad i Norge. Bruk av naturgassen til produksjon av elektrisk strøm må settes i forgrunnen.

14 Partiet krever økt skatt på høye inntekter og formuer både for privatpersoner og bedrifter; dessuten skatt på reklame. De laveste progresjonsgrensene må heves og minstefadraget økes. Økt eiendomsskatt for større eiendommer. Opphevelse av skattefri bank sparing. Omfattende offentlig granskning av skattesnyteri.

15 Den forebyggende sosialpolitikken må styrkes vesentlig. Grunnlaget for privat vel dedighet må falle bort. Vi vil heve minstepensjonen for ektepar i folketrygden til 2/3 av industriarbeidernes gjennomsnittsinntekt. Pensjonsalderen i stressende yrker senkes til 60 år. Flere vernede arbeidsplasser.

16 Skolesentraliseringen må ikke føres videre. Gamle grendeskoler bør åpnes på ny. Elevene må ha full organisasjonsfrihet. Alle skal ha rett til skolegang i 12 år, men den behøver ikke å skje sammenhengende. Også universitetsutdanningen må desentraliseres. Voksenopplæring må sidestilles med førstegangsopplæring.

17 Gi støtte til de land og nasjonale folkebevegelser som kjemper mot imperialismen. Spesielt vil SF motarbeide at norske selskaper etablerer seg i u-land for å profitere på folk og ressurser. Norges handelspolitikk overfor u-land må endres slik at varebytte skjer på rettferdige vilkår, med stabile priser.

VENSTRE

Adresse: Norges Venstreklag,
Møllergaten 16, Oslo 1,
telefon 33 69 85

Partiformann: Helge Rognlien

Registrert: 1897

Storingsrepresentanter 1969-73: 5

(Etter splittelsen i desember 1972,

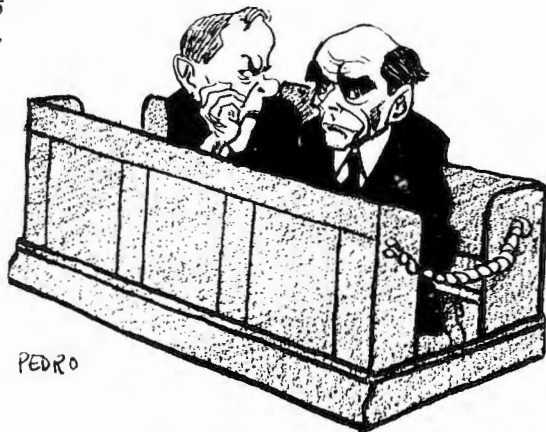
da Det Nye Folkepartiet

oppsto. Før det: 13)

Stiller liste i alle fylker.

Andel av stemmene ved siste

Storingsvalg: 9,38 %

- 1 Venstre vil arbeide for en revisjon av abortloven med sikte på å skape lik behandling over hele landet. Selvstendig søknadsrett for kvinnene og automatisk ankebehandling ved avslag.
- 2 Ved å støtte utviklingen av sterke og uavhengige distriktsbanker vil partiet desentralisere det private kredittvesen. Det offentlige må gis adgang til å utpeke representanter i de styrende organer i private kredittinstitusjoner.
- 3 Bedriftsdemokratiet må utvides til også å omfatte personlig eide bedrifter, kooperasjonen og offentlig virksomhet.
- 4 Staten må stimulere kommuner, boligbyggelag og andre til utbygging av tett og lav småhusbebyggelse. Mulighetene for egeninnsats må bedres. Vil utvide Husbankens låneordning for istandsetting av eldre hus. Leieboerne må få adgang til å overta leiegårdene etter takst. Det må iverksettes tiltak mot ulovlig omgjøring av boliger til kontorer.
- 5 Ingen landsdel skal ha tilbakegang i folketall. Hver kommune må få minst ett senter. Nedsatt en kommisjon som i løpet av et år kan fremme forslag om hvilke statlige institusjoner som kan flytte ut av Oslo. Det må legges større vekt på varige ordninger som skaper mange og varierte arbeidsplasser.
- 6 Norges forhold til EF er fastlagt gjennom den handelsavtale som folkeavstemningen la grunnlaget for.
- 7 Vi vil medvirke til holdningsendring for å fjerne tradisjonell kjønnsrolletenkning, og sikre almen anerkjennelse i lov og i praksis av prinsippet om likestilling. Går inn

for oppvurdering av såkalte typiske kvinneyrker og å lovfeste svangerskapspermisjon i 18 uker. Kjønnsskimming i skolens lærebøker og program må fjernes.

- 8** Det må gjennomføres tiltak for å holde prisene på bestemte matvarer nede, enten ved nedsatt moms eller ved bruk av subsidier. Staten må i sterkere grad engasjere seg i inntektspolitiske utredninger. Vi foreslår et permanent lavinntektsråd.
- 9** Venstre vil trygge vår sikkerhet gjennom medlemskap i NATO. Er mot stasjonering av atomvåpen på norsk jord. Arbeider for at Forsvaret skal yte størst mulig bidrag til det sivile samfunn. Styrke Heimevernet.
- 10** Vil arbeide for en ny lov om fysisk planlegging. Går inn for å skjerpe lovbestemmel-sene om miljøskadelige og sterkt ressursforbrukende produkter. Det må utarbeides normer for utslipp av alle typer giftige stoffer i naturen. Klare retningslinjer for støy og luftforurensninger i boligområder må lages.
- 11** Styret i kommunene må desentraliseres ved å opprette kommunedelsutvalg. Byg-ningsloven bør endres slik at innbyggerne i lokalsamfunnet får bedre muligheter til å delta i planleggingen. Direkte valg til fylkestinget.
- 12** Partiet går inn for en lavere vekst i de offentlige budsjetter og vil foreta en nøye vurdering av hvordan offentlige midler blir brukt. Vi må redusere økningen i det offentliges andel av nasjonalproduktet i de kommende år.
- 13** Ved valg av energiforsyning må en konsekvent velge løsninger som økologisk sett er de mest forsvarlige. Vi må få et energidirektorat. Kraftkrevende industri som bygger på vannkraft tillates ikke. Ilandføring i Norge av olje og gass fra Nordsjøen bør være hovedregelen.
- 14** Vi tar sikte på å justere satsene for klassefradrag og progresjonsgrensene i takt med pris- og inntektstigningen. Virkningen av skatteomleggingen fra 1970 må gjennomgås. Skattelovens hustrufradrag blir omgjort til et ektefellefradrag når begge har inntekter utenfor hjemmet.
- 15** Vi kan ikke minske ytelsene til helse- og sosialsektoren. Misbruk er en liten del av de totale trygdeutgiftene. Det forebyggende helsearbeidet må styrkes. Utdanningen av kvalifisert personell, f.eks. helsesøstre og sosionomer må økes. Henimot 1977 bør det opprettes minst 50 nye distriktslegestillinger om året.
- 16** I den videre utvikling må skoleverket bygge på prinsippet om små enheter. Den enkelte skole må få langt større frihet. Flest mulig funksjonshemmede må få skole-gangen sin i det vanlige skoleverket. Videregående skoler må bygges ut som kombinerte skoler med både teoretiske og praktiske studier. Voksenopplæringen skal sidestilles med førstegangsopplæringen.
- 17** Før 1978 må vi gi én prosent av bruttonasjonalproduktet til utviklingsland. Økningen må fortsette etter at det målet er nådd. Spørsmålet om økningen kan skje i form av produksjonsutstyr og andre kapitalvarer fra Norge må utredes. Det må legges vekt på familieplanlegging. Venstre foreslår at det blir opprettet eget departement for samarbeid med utviklingslandene.

GALLUPS POLITISKE BAROMETER

Spørsmål: *Ville De stemme hvis det var valg i morgen? Hvis JA. Hvilket parti ville De stemme på?*

SVARFORDELING:

	A %	ALP %	DnF %	H %	Kr.F. %	KFF %	R.V. %	S %	SF/SV %	V %	Sum: %
7.—8./9. 1969	46,5			19,6	9,4			10,5	3,5	9,4	99,9
Januar 1971	50,0			19,3	8,8			10,5	3,2	7,1	100
Februar »	49,8			19,4	8,6			10,7	3,2	7,3	100
Mars »	50,4			18,0	8,6			12,0	3,3	6,7	100
April »	50,3			17,8	8,9			12,4	3,5	6,2	100
Mai »	49,6			17,6	9,2			12,7	3,7	6,2	100
Juni »	48,8			18,0	9,5			12,0	4,1	6,7	100
Juli »	47,3			18,5	9,2			12,4	4,5	7,1	100
August »	46,9			19,0	9,0			11,8	5,0	7,3	100
September »	42,5			18,5	9,1			12,8	7,3	8,4	100
Oktober »	42,5			18,4	9,6			12,0	7,9	8,2	100
November »	42,9			18,0	9,3			12,6	7,8	8,2	100
Desember »	43,2			18,4	10,2			12,5	7,4	7,2	100
Januar 1972	43,0			18,7	10,5			12,8	6,9	6,8	100
Februar »	43,0			19,0	10,2			12,2	7,1	7,3	100
Mars »	42,5			19,5	9,8			12,5	6,7	7,6	100
April »	43,3			19,3	9,0			13,0	6,4	7,6	100
Mai »	42,9			20,1	8,7			12,5	6,6	8,0	100
Juni »	43,4			20,4	8,7			12,9	6,0	7,2	100
Juli »	43,1			20,2	9,0			12,5	6,2	7,5	100
August »	43,4			20,3	8,4			13,0	5,7	7,4	100
September »	42,5			21,4	8,7			13,3	5,5	7,3	100
Oktober »	43,7			20,9	9,5			13,0	5,8	6,0	100
November »	44,0			20,6	9,6			13,2	6,1	5,3	100
Desember »	43,7		3,1	20,4	9,7			12,5	6,4	3,1	100
Januar 1973	42,2		4,9	19,9	10,5			12,9	5,0	3,6	100
Februar »	42,0		5,5	20,1	10,4			12,6	5,5	2,4	100
Mars »	42,1		7,0	19,4	9,2		0,4	11,0	6,3	3,5	100
April »	39,3		6,1	20,0	9,5		0,8	12,0	6,3	3,9	100
Mai »	39,1	5,1	4,3	17,6	9,7		0,2	11,8	6,3	3,9	100
Juni »	38,8	4,5	4,1	17,2	10,9		0,5	12,8	7,8	3,4	100
Juli »	39,9	5,8	3,8	16,8	9,9	0,2	0,8	11,7	7,6	3,5	100

Underlagene som tabellenes tall baseres på:

Ca. 1200 hver måned. — Markarbeide: 5.—15. i forrige måned.

Feilmarginer må man regne med: 2—3% hver vei, størst for de største partier. Kommentarer som bygger på en forandring på en tiendedel eller to for en enkelt måned sammenlignet med siste stortingsvalg eller foregående måned, er urealistiske.

Oslo, august 1973

NORSK GALLUP INSTITUTT A/S

Gjengitt med tillatelse av Norsk Gallup Institutt A/S

SLIK SER DET STORTINGET UT SOM NÅ GAR AV:

Arbeiderpartiet	73	representanter (74 før Arne Kielland gikk over til SF)
Høyre	29	
Senterpartiet	20	
Kristelig Folkeparti	14	
Det Nye Folkepartiet	8	} (Opprinnelig Venstre 13 representanter)
Venstre	5	
Sosialistisk Folkeparti	1	
Til sammen	150	

Fra neste periode vil Stortinget ha 155 representanter. Det skal i høst velges tre nye fra Akershus og to fra Oslo.

Ansvarlig utgiver:
Snarkopi, Ragnar Lundevall, Oslo

Trykkeri:
S. & JuL. Sorensen Trykkerier A/S, Oslo

Layout og arrangement:
NCK Norge A/S, Oslo

Illustrasjoner:
Pedro